

REGULAMENTUL **privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora**

I. Dispoziții generale

1. Statutul observatorilor și procedura de acreditare a observatorilor sînt determinate de Codul electoral, de prezentul Regulament și de alte acte normative în vigoare.

2. În activitatea lor, observatorii se călăuzesc de Constituția Republicii Moldova, de Codul electoral, de prezentul Regulament, de alte acte normative în domeniu, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

3. Observatori sînt persoanele autorizate în modul stabilit, care pot reprezenta organizații sau instituții interne sau internaționale și care au misiunea de a urmări modul de organizare și desfășurare a alegerilor.

4. Observatorii pot fi:

naționali – reprezentanți ai concurenților electorali, instituțiilor și organizațiilor interne, care au ca obiectiv principal de activitate conform statului lor apărarea drepturilor omului sau a valorilor democratice și sînt considerați de Comisia Electorală Centrală sau, în cazul unor asociații regionale, de către consiliul electoral de circumscripție capabili să exercite funcții civice în alegeri;

internaționali – reprezentanți ai organizațiilor internaționale, guvernelor statelor străine și organizațiilor non-guvernamentale din străinătate, care sînt invitați de către Comisia Electorală Centrală în calitate de experți internaționali în domeniul electoral.

II. Procedura de acreditare a observatorilor

5. Comisia Electorală Centrală acreditează observatori naționali și internaționali pe lîngă Comisia Electorală Centrală în consiliile electorale de circumscripție, în secțiile de votare pe teritoriul Republicii Moldova și în secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova.

6. Consiliul electoral de circumscripție acreditează, la cererea concurenților electorali, cîte un observator național în secțiile de votare din circumscripția respectivă.

7. Cererile privind acreditarea observatorilor naționali se depun la sediul Comisiei Electorale Centrale pentru acreditare în consiliile electorale de circumscripție, în secțiile de votare pe teritoriul Republicii Moldova și în secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova și la sediul consiliilor electorale de circumscripție pentru acreditare în secțiile de votare din circumscripțiile respective.

8. Termenul-limită de depunere a cererilor privind acreditarea în calitate de observator este de 5 zile pînă la ziua alegerilor.

9. Invitarea organizațiilor internaționale, reprezentanților guvernelor statelor străine și organizațiilor non-guvernamentale din străinătate în calitate de experți internaționali – observatori internaționali se face de către Comisia Electorală Centrală direct sau prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, la solicitarea Comisiei Electorale Centrale.

10. În procesul examinării cererilor de acreditare Comisia Electorală Centrală conlucrează cu Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Serviciul de Informare și Securitate, Ministerul Justiției.

11. Organul electoral în termen de 5 zile, dar nu mai târziu de ziua imediat anterioară alegerilor adoptă, ca regulă în prezența solicitantului sau a reprezentantului său, o hotărîre prin care acreditează sau respinge candidatura persoanei propuse pentru observarea alegerilor. În cazul respingerii candidaturii înaintate, organul electoral este obligat să aducă la cunoștința părții ce a înaintat candidatura motivele deciziei sale.

12. Organul electoral eliberează observatorilor naționali și internaționali acreditați ecusoane conform modelului stabilit de către Comisia Electorală Centrală. Ecusoanele se poartă la piept în partea stîngă și sînt valabile doar la prezentarea actului de identitate.

13. Exercițarea atribuțiilor de observator începe din momentul acreditării și expiră în ziua imediat următoare zilei în care rezultatele finale ale alegerilor sînt confirmate de către organele competente.

14. Hotărîrea prin care a fost respinsă acreditarea poate fi atacată în termenele și ordinea stabilită de legislația în vigoare.

III. Drepturile și obligațiile observatorilor

15. Observatorii au dreptul:

să asiste, fără a se implica în proces, la toate ședințele organelor electorale, la controlul, sigilarea și deschiderea urnelor de vot, la numărarea și totalizarea voturilor, la operațiile legate de listele electorale, buletinele de vot, certificatele pentru drept de vot, la întocmirea proceselor-verbale de totalizare a rezultatelor alegerilor;

să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate în procesul alegerilor;

să obțină copii de pe procesele-verbale ale organului electoral;

să asiste, fără a se implica în proces, la înfîlnirile concurenților electorali cu alegătorii;

în urma coordonării cu președintele organului electoral, să efectueze înregistrări video și audio, să fotografieze derularea procesului electoral;

în caz de necesitate să fie însoțit de interpret, care nu va interveni în procesul electoral sau în alte acțiuni electorale realizate de organele electorale;

să întreprindă alte acțiuni care nu contravin Codului electoral, prezentului Regulament, legislației în vigoare.

16. Observatorii sînt obligați:

să fie imparțiali în exercitarea obligațiilor și să nu-și exprime părerile personale sau preferințele vizavi de anumiți concurenți electorali sau privind unele probleme ce apar în procesul alegerilor;

să-și îndeplinească obligațiile într-o manieră corectă, să nu intervină în procesul alegerilor, în procedurile din ziua alegerilor sau în numărarea voturilor;

să poarte ecusonul eliberat de organul electoral și, la solicitarea tuturor persoanelor interesate, să se legitimeze și să confirme că persoana care îl însoțește este interpret, ultimul urmînd să prezinte actul de identitate;

să nu poarte la vedere simboluri ce aparțin concurenților electorali, inclusiv obiecte sau vestimentație de o anumită culoare ce identifică concurentul electoral;

să nu dea instrucțiuni sau să întreprindă acțiuni contrare deciziilor organelor electorale;

să completeze formularul statistic privind secția de votare pe care au supravegheat-o;

să se abțină să facă orice fel de comentarii în public, inclusiv în prezența reprezentanților mass-media sau unor alte persoane interesate, pînă la închiderea secțiilor de votare despre observările pe care le-au efectuat;

să cunoască și să respecte legislația în vigoare a Republicii Moldova și prevederile prezentului Regulament.

IV. Garanțiile de realizare a atribuțiilor de observator

17. Pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor stabilite, observatorii sînt asigurați material și financiar de către părțile ce i-au înaintat pentru acreditare sau din cont propriu.

18. Modul de intrare, ieșire și aflare pe teritoriul Republicii Moldova a observatorilor internaționali se face în condițiile Legii nr. 269-XIII din 9 noiembrie 1994 „Cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.6, art.54).

19. Observatorilor acreditați le este garantat accesul liber și nestingherit la orice operațiuni electorale.

V. Răspunderea observatorilor

20. În cazul încălcării de către observator a normelor electorale în vigoare, organul electoral care a acreditat observatorul este în drept să anuleze acreditarea prin adoptarea unei hotărîri.

21. Orice acțiune de propagandă pentru sau împotriva unui partid politic, altă organizație social-politică, bloc electoral sau candidat independent sau încercarea de a influența opțiunea alegătorului, precum și încălcarea în orice mod a drepturilor și obligațiilor observatorului și a normelor electorale în vigoare atrage după sine anularea acreditării observatorului de către organul electoral care a acreditat observatorul.

22. În cazul în care observatorii se fac vinovați de încălcarea normelor electorale în ziua votării, ei sînt îndepărtați imediat din localul secției de votare, la indicația președintelui organului electoral, fapt care este documentat printr-un proces-verbal semnat de către acesta.

23. Hotărîrea de anulare a acreditării în calitate de observator poate fi contestată în termenele și ordinea stabilită de legislația în vigoare.